Lupa- ja valvontavirasto

Lausunto
25.9.2026
Julkinen
LVV-U/131084/2026

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Lupa- ja valvontaviraston asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä laiksi tupakkalain muuttamisesta

1.1 Lausuntopyyntö

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on 22.9.2026 pyytänyt Lupa- ja valvontavirastolta (LVV) kirjallista asiantuntijalausuntoa otsikon mukaisessa asiassa. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tupakkalakia. Esityksellä toteutettaisiin pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan kaikkien kuntien toimintaedellytyksiä vahvistetaan jatkamalla normien purkamista nykyisestä kuntien tehtäväkentästä.

Esityksen mukaan tupakoinnin kieltämistä asuntoyhteisön omalla päätöksellä helpotettaisiin. Asuntoyhteisö saisi kieltää tupakoinnin asuntoyhteisön rakennuksen huoneistoihin kuuluvilla parvekkeilla, sellaisissa ulkotiloissa ja sellaisilla ulkoalueilla, jotka ovat huoneistojen hallinnassa tai muutoin yksinomaisessa käytössä, ja huoneistojen sisätiloissa. Kiellon edellytyksenä olisi, että tiloista voi niiden rakenteiden tai muiden olosuhteiden vuoksi muutoin kuin poikkeuksellisesti kulkeutua tupakansavua toiselle parvekkeelle, toisen huoneiston hallinnassa tai muutoin yksinomaisessa käytössä olevaan ulkotilaan tai tällaiselle ulkoalueelle taikka toisen huoneiston sisätiloihin.

Tupakoinnin kieltäminen asuinhuoneiston asuintilassa edellyttäisi lisäksi, että tupakansavun kulkeutumista ei ole mahdollista rakenteiden korjaamisella tai muuttamisella kohtuudella ehkäistä ja asuintilan haltijalle on ennen kiellosta päättämistä varattu mahdollisuus ehkäistä tupakansavun kulkeutuminen omilla toimenpiteillään. Lisäksi säädettäisiin asuntoyhteisön päättämän tupakointikiellon lakkauttamisesta sekä tilojen haltijoiden kuulemisesta ja heidän oikeussuojakeinoistaan.

Helpottamalla tupakoinnin kieltämistä asuntoyhteisöissä voitaisiin vähentää väestön altistumista ympäristön tupakansavulle ja tällaisesta altistumisesta aiheutuvia terveyshaittoja. Esityksellä turvattaisiin myös asumisviihtyvyyttä ja omaisuuden arvon nykyistä parempaa säilymistä.

Tupakkalakia muutettaisiin myös tietyiltä muilta osin: eräät kannabinoidit kiellettäisiin tupakkatuotteista ja tupakan vastikkeista, LVV:n mahdollisuudet periä valvontamaksuja turvattaisiin ja virastolle säädettäisiin tupakkatuotteiden jäljitettävyysjärjestelmään liittyviä tehtäviä. Lisäksi muutoksenhakua koskevaa sääntelyä täsmennettäisiin.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2027.

Lupa- ja valvontavirasto

Lausunto
25.9.2026
LVV-U/131084/2026
Julkinen

1.2 Lupa- ja valvontaviraston lausunto

Lupa- ja valvontavirasto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä tupakkalain muuttamisesta.

Tupakoinnin kieltäminen asuntoyhteisöissä

LVV kannattaa muutosta, jolla helpotetaan tupakoinnin kieltämistä asuntoyhteisöissä. LVV viittaa tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän 2023 antamiin ehdotuksiin, joissa yhtenä vaihtoehtona tunnistettiin tupakointikiellon määrääminen asuntoyhteisöjen enemmistöpäätöksellä. On tärkeää purkaa nykyistä raskaaksi koettua lupaprosessia, jotta tupakointikielto asuntoyhteisöihin saataisiin tarvittaessa määrättyä kevyemmin ja ketterämmin. Tämä edistää myös tupakkalain tavoitetta. Lisäksi LVV pitää sääntelyn tavoitteiden toteutumisen näkökulmasta tarkoituksenmukaisena ja perusteltuna, että asuinhuoneiston asuintilaa koskevaa tupakointikielto voisi jatkossa koskea myös sähkösavukkeen käyttämistä.

Esityksen mukaan myöskään asuntoyhteisöjen tupakointikieltojen valvonta ei kuuluisi enää kunnalle. LVV kannattaa esitystä, koska käytännössä kieltojen viranomaisvalvonta on osoittautunut erittäin haastavaksi, jopa mahdottomaksi. On perusteltua, että edellä mainitun johdosta kuntien valvontaresursseja vapautuisi todennäköisesti muuhun tupakkalain valvontaan.

Eräitä kannabinoideja sisältävien tuotteiden kielto

LVV kannattaa muutosta, jolla säädettäisiin CBD:n ja vastaavien kannabinoideja sisältävien tupakkatuotteiden sekä tupakan vastikkeiden kielto tupakkalakiin. Kuten jo hallituksen esitysluonnoksen lausuntovaiheessa, LVV pitää tarkoituksenmukaisena nostaa pykälässä ja sen perusteluissa esille se, että kielto koskee laajemmin kaikkia hamppukasvista saatavia eri yhdisteitä. CBD-tuotteet ovat LVV:n käsityksen mukaan tällä hetkellä suurin tuoteryhmä kannabinoidituotteissa, mutta kehityksen ollessa alalla nopeatempoista, on tarkoituksenmukaista kieltää myös muut vastaavat yhdisteet ja tuotteet.

LVV:n käsityksen mukaan käytännössä tällä hetkellä varsinkin tupakkalain alaisissa erikoisliikkeissä myydään esimerkiksi huonetuoksuiksi tai keräilytarkoituksiin väitetysti tarkoitettuja erilaisia hampputuotteita ja CBD-tuotteita, joissa niiden ilmoitettua käyttötarkoitusta on pidettävä epäuskottavina. Lisäksi nykytilanteessa on ollut lainsäädännön näkökulmasta epäselvää, kuuluvatko THC-vapaat hamppukukinnot huumausainelain soveltamisalaan. Tällä on merkitystä sen kannalta, jäävätkö ne tupakkalain 3 §:n soveltamisalarajoituksesta johtuen tupakkalain ulkopuolelle vai koskeeko huumausainelaki ainoastaan THC:tä sisältäviä hamppukasveja. Erityisesti THC-vapaiden hamppukukintotuotteiden kohdalla on korostunut se, että toimijat käytännössä väittävät järjestään tuotteiden olevan muuhun kuin polttamiseen tarkoitettuja. Väitteitä on pidettävä lähtökohtaisesti epäuskottavina ottaen huomioon niiden tyypillinen myyntipaikka (tupakkalain erikoisliike), asettelu ja sijainti myyntipaikassa polttamiseen tarkoitettujen välineiden lähettyvillä.

LVV:n kokemuksen mukaan elinkeinonharjoittajille ja joskus myös valvoville viranomaisille voi olla epäselvää se, minkä tupakkalain määritelmän mikäkin tuote täyttää. LVV ehdottaa, että selvyyden vuoksi CBD- ja muiden kannabinoidituotteiden kielto laajennettaisiin koskemaan kaikkia tupakkalain alaisia tuotteita riippumatta niiden tuoteluokitteluista.

Lupa- ja valvontavirasto

Lausunto
25.9.2026
LVV-U/131084/2026
Julkinen

Tupakkalain valvontamaksut

LVV kannattaa muutosta, jolla valvontamaksua koskevaa säännöstä selkeytettäisiin. Kuitenkaan esityksen mukainen muotoilu ei LVV:n mukaan ole vieläkään riittävän selkeä ja yksiselitteinen. On erittäin tärkeä varmistaa, että valvova viranomainen saa perittyä asianmukaisesti ja oikeudellisesti kestävällä tavalla veroluonteiset maksut jokaisessa tilanteessa ilman oikeaan maksutahoon huomattavasti aikaa kuluvaa selvittelyä. Valvontamaksujen osalta lainsäädännön onkin oltava tässä asiassa täysin yksiselitteinen jättämättä mitään tulkinnanvaraa siitä, miltä taholta valvontamaksu voidaan periä, ja miten valvontamaksujen määräytymisen perusteena olevat myyntimäärätiedot tulee LVV:lle ilmoittaa. Nykytila on aiheuttanut LVV:lle huomattavaa valvontaresurssien menetystä ja vienyt runsaasti työaikaa. Jatkossa on varmistettava, etteivät toimijat voi millään väitteellä pyrkiä välttelemään maksamasta näitä veroluonteisia maksuja. Sääntelyn tulee kokonaisuudessaan olla yksiselitteinen ja tarkkarajainen.

Myyntimäärätietojen toimittamisen mallista säätäminen lain tasolle

LVV ehdottaa, että selvyyden vuoksi säännökseen tulisi nostaa pykälätasolle valvontamaksun osoittaminen sille taholle, joka tuoteilmoituksen on nimenomaan tehnyt EU-CEG-portaaliin (EU Common Entry Gate). Kyseinen portaali on komission ylläpitämä ilmoitusalusta, jonne tuoteilmoitukset ja valvontamaksujen määräytymisen perusteena olevat myyntimäärätiedot on EU-lainsäädännön sekä tupakkalainsäädännön mukaan toimitettava. Kyseessä olisikin lähinnä lakitekninen muutos, mutta käytännössä muutos vähentäisi huomattavasti tulkintaongelmia, joihin LVV on eri toimijoiden kanssa törmännyt.

Käytännössä virastolla on ollut toimijoiden kanssa erimielisyyttä erityisesti siitä, missä muodossa ja mihin tupakkalain mukaiset myyntimäärätiedot tulisi sähköisesti ilmoittaa. Asia on merkittävä, koska valvontamaksun määrä perustuu nimenomaan toimijoiden virastolle ilmoittamiin myyntimäärätietoihin. Tältä osin keskeisin tulkintaongelma liittyy normihierarkiaan ja siihen, voiko veroluonteisia maksuja koskevan sääntelyn jättää asetuksen tasolle (tässä tapauksessa sosiaali- ja terveysministeriön asetus, 592/2016). LVV:n käsityksen mukaan muutamat suuret alan toimijat ovat pyrkineet välttämään valvontamaksuvelvollisuuden vetoamalla mainittuun tulkintaongelmaan.

Edellä mainituin perustein esityksen mukainen muotoilu jättää mahdollisesti tulkinnanvaraa, eikä alkuperäistä tulkintaongelmaa saada korjattua. Tupakkalain tuotetietojen (ml. myyntimäärätiedot) toimittamisen mallista sekä tietojen oikeellisuudesta kiinni pitäminen on keskeinen pääsääntö valvonnan tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi ja valvontamaksujen tehokkaaksi perimiseksi. Tilanne on täysin kohtuuton, jos viranomaisen selvittämisvelvollisuus ulotettaisiin pidemmälle kuin laissa on yksiselitteisesti säädetty. Tämänhetkiseen sääntelyyn liittyvät tulkintaepäselvyydet ovat heikentäneet viranomaiselle toimitettujen tietojen luotettavuutta ja aiheuttaneet merkittävää lisätyötä viranomaisessa. Joissain tilanteissa LVV ei ole saanut perittyä valvontamaksuja mm. edellä mainitun sääntelyepäselvyyden vuoksi.

Valvontamaksun vähimmäis- ja enimmäismäärän määräytyminen

Esityksessä muutetaan tupakkalain 91 §:n 4 momenttia, jossa LVV perii valvontamaksun tuoteilmoituksen tehneeltä yhtiöltä. Kyseinen lainkohta on suorassa yhteydessä pykälän seuraavan momentin (91 § 5 momentti) soveltamiseen ja tulkintaan, ja siinä säädetään valvontamaksun

vähimmäis- ja enimmäismäärästä sekä sen määräytymisestä. Tupakkalain mukaan edellä mainitussa momentissa todetaan seuraavaa: *edellä 4 momentissa tarkoitetun valvontamaksun suuruus on kuitenkin vähintään 300 euroa ja enintään 70 000 euroa valmistajaa tai maahantuojaa kohden.* LVV pitää välttämättömänä, että tässä yhteydessä kyseistä sääntelyä selkeytetään.

Ottaen huomioon valvontamaksujen perimisen tarkoituksen, esittää LVV tupakkalain 90 §:n 5 momentin muuttamista siten, että valvontamaksujen vähittäis- ja enimmäismäärät perustuisivat ja sidottaisiin tuoteryhmään tämänhetkisen toimijakohtaisuuden sijaan esimerkiksi seuraavasti: Edellä 4 momentissa tarkoitetun valvontamaksun suuruus on kuitenkin vähintään 300 euroa ja enintään 70 000 euroa kutakin 90 §:n 4 momentin kohtien 1-7 tuoteryhmää kohden. Tällä tavalla pystyttäisiin huomattavasti tehokkaammin ja tarkoituksenmukaisemmin perimään valvontamaksuja ja kattamaan sitä kautta valvonnan kustannuksia esimerkiksi tilanteessa, jossa valvottavien tuotteiden määrä kasvaa, mutta toimijoiden lukumäärä pysyy samana.

Tuoteilmoitusmaksuja koskevan sääntelyn tarkentaminen

Hallituksen esitysluonnoksen lausuntonsa mukaisesti LVV ehdottaa edelleen, että myös tupakkalain 90 §:n 3 momentin muotoilua tuoteilmoituksiin liittyvien maksujen perimistä täsmennetään valvontamaksujen perimistä koskevan sääntelyn mukaisesti. Tällä pyrittäisiin valvontamaksuja vastaavasti varmistamaan se, että myös ilmoitusmaksut saataisiin perittyä jatkossa tehokkaasti ja yksiselitteisesti.

Tupakkatuotteiden jäljitettävyysjärjestelmään liittyvät muutokset

LVV pitää jäljitettävyysjärjestelmää koskeviin pykäliin tehtäviä muutoksia kannatettavina, mikäli sille osoitetaan uusia tehtäviä vastaavat lisäresurssit.

Muut kommentit

LVV ehdottaa, että selvyyden vuoksi tupakkalakiin (2 §) lisättäisiin myös valmistajan ja maahantuojan sekä myyntimäärän määritelmät. Asiasta on noussut esiin merkittäviä tulkintaongelmia toimijoiden keskuudessa, ja ne ovat vaikeuttaneet viraston valvontatehtävää ja erilaisten maksujen perimistä. Määritelmillä on aivan keskeinen liittymäpinta esimerkiksi valvontamaksuihin ja niiden määräytymiseen sekä tuoteilmoituksen tekijän rooliin, joten määritelmät ovat välttämätöntä tuoda lakiin. Tämä on erityisen tärkeää ylipäänsä lakisääteisten velvoitteiden vastuutahon, maksuvelvollisen sekä valvontakohteen yksilöimiseksi. Tupakkatuotedirektiivissä on jo olemassa valmiit määritelmät valmistajalle ja maahantuojalle, ja ne tulisi nostaa kansalliseen tupakkalakiin. Sääntelyn selkeyttäminen hyödyttäisi myös alan toimijoita. Nyt eri toimijat ovat pyrkineet ja pyrkivät jatkossakin hyötymään siitä, ettei tupakkalaissa ole valvontamaksujen perimiseen liittyviä keskeisiä määritelmiä. Toimijat ovat tuoneet asian LVV:n tietoon mm. kiistäessään valvontamaksujen maksamisvelvollisuutensa.

LVV esittää, että 107 §:stä poistettaisiin sen toimiminen muutoksenhakuviranomaisena tilanteissa, joissa kunta on tehnyt pykälässä tarkoitetun kieltopäätöksen. Sääntely aiheuttaa ristiriitaisen tilanteen sen suhteen, että LVV toimii myös ohjaavana viranomaisena kuntien suuntaan kyseessä olevissa asioissa. Sääntely aiheuttaa myös erittäin haasteellisen tilanteen LVV:n resurssien näkökulmasta, koska toimintaympäristön muutokset, kuten savuttomien nikotiinituotteiden tulo Suomen markkinoille, ovat huomattavasti lisänneet kuntien valvontatarvetta, ja

Lupa- ja valvontavirasto

Lausunto
25.9.2026
LVV-U/131084/2026
Julkinen

kieltopäätösten määrä voi tulevaisuudessa merkittävästi kasvaa. LVV:lle ei ole osoitettu lisäresurssia savuttomien nikotiinituotteiden valvontaa varten.

Lupa- ja valvontavirasto
Postiosoite: PL 20, 13035 LVV
Puhelinvaihde: 0295 254 000
kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/131084/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/131084/2026 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Koskela Satu 25.09.2026 18:36